

พุทธวิทยาศาสตร์

บทที่ ๑๐

ชีวิตอันประเสริฐ

โดย

ดร.รุ่งเรือง ลี้มชูปฏิภาณ

คำนิยม

ดร.รุ่งเรือง ลี้มชูปฏิภาณ (พระรุ่งเรือง ปภสสโร) เป็นนักวิทยาศาสตร์ที่สนใจพุทธศาสนา หรือเป็นพุทธศาสนิกด้วยนักวิทยาศาสตร์ด้วย ได้นำเสนอ **พุทธวิทยาศาสตร์** มาเป็นลำดับ ทั้งชุดใหญ่และชุดเล็ก จนเป็นกระแสการศึกษาพุทธศาสนาอีกกระแสหนึ่ง คือกระแสพุทธวิทยาศาสตร์ นอกจากกระแสอื่นๆ ที่มีอยู่แล้ว เช่น กระแสสวนโมกข์ กระแสพระป่า กระแสหลวงพ่ocha กระแสหลวงพ่อเทียน กระแสพุทธธรรมแบบท่านประยุทธ์(ป.อ.ปยุตโต) ฯลฯ การมีทางเลือกอันหลากหลายเป็นของดี เพราะผู้คนมีจริตที่ไม่เหมือนกัน

แต่ขอให้ตรงกันที่หัวใจของพุทธศาสนา คือการเกิดปัญญาที่เข้าใจในทุกข์ และออกจากทุกข์ได้ เกิดความสงบเย็น

พุทธธรรมนั้นเป็นทางสายปัญญา ที่มีฐานอยู่ที่ความเป็นเหตุเป็นผล โดยมองว่าสรรพสิ่งเป็นกระแสของเหตุปัจจัย วิทยาศาสตร์เป็นกระบวนการหาความรู้ที่ใช้ความเป็นเหตุเป็นผลเหมือนกัน ต่างกับที่พุทธศาสนามุ่งมาที่จิตใจ ส่วนวิทยาศาสตร์เน้นไปที่วัตถุ พุทธศาสนาจึงทำให้พ้นทุกข์ได้ แต่วิทยาศาสตร์ทำให้เกิดความเจริญทางวัตถุ

แต่เมื่อวิทยาศาสตร์ค้นคว้าวิจัยมากๆ ขึ้น ก็เข้าใจกระบวนการทางจิตมากขึ้นทุกที เช่น เข้าใจกระบวนการเกิดดับของความรู้สึกนึกคิด และการเปลี่ยนแปลงทางสมองภายหลังการเจริญสติ ทำให้พยากรณ์ได้ว่า ในไม่ช้าวิทยาศาสตร์จะทำให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงในสมองของผู้ที่เข้าถึง สภาวะนิพพาน เรื่องนี้จะต้องเกิดขึ้นเป็นธรรมดา เพราะวัตถุกับจิตเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงถึงกันตาม หลักที่ว่า สรรพสิ่งล้วนเป็นกระแสของเหตุปัจจัย หรือความเป็นเหตุเป็นผล และทั้งพุทธศาสนา และวิทยาศาสตร์อยู่บนฐานของความเป็นเหตุเป็นผล หรือความเป็นวิทยาศาสตร์เช่นเดียวกัน

คนในสมัยปัจจุบันเรียนรู้บนฐานวิทยาศาสตร์ การนำเสนอพุทธศาสนาในแง่มุมของความ เป็นวิทยาศาสตร์จะได้รับความสนใจมากกว่าเรื่องปริมา พิธีกรรม และความศักดิ์สิทธิ์ อันมิใช่ หัวใจของพุทธศาสนา ผู้ที่มีหลักทางพุทธจะเข้าใจได้ว่าความรู้ทางวิทยาศาสตร์เองก็แสดง ธรรมชาติของความเป็นอนิจจัง ความเป็นกระแสของเหตุปัจจัย (อิทัปปิจจยตา) และความไม่มี ตัวตน (อนัตตา)

แต่ก็ยังมีย่อที่แตกต่างกันที่พุทธธรรมนั้นเป็นปัญญา แต่วิทยาศาสตร์เป็นความรู้ ปัญญา ในทางพุทธไม่ได้หมายถึงความรู้แบบที่เรารู้จักกัน แต่เป็นสภาวะที่จิตเข้าถึงความจริงแห่งความไม่ มีตัวตนแล้วหลุดพ้นจากอุปาทานเป็นอิสระและสงบเย็น และมีวิธีการที่จะทำให้เกิดปัญญา คือ การเจริญสติ เจริญสมาธิ เจริญปัญญา ที่การเรียนรู้แบบวิชาวิทยาศาสตร์ไม่ทำให้เกิด ฉะนั้น จึงต้องการพุทธวิทยาศาสตร์ ดังที่เป็นเจตจำนงของ ดร.รุ่งเรือง ลิ้มชูปัญญา (พระรุ่งเรือง ปภสโร) ในการเรียบเรียงคัมภีร์ในชุดนี้ขึ้นมา โดยหวังว่าจะช่วยให้สาธารณชนคนปัจจุบันสนใจพุทธศาสนา มากขึ้น ทำความเข้าใจธรรมชาติความจริงของชีวิต (ปริยัติ) ลงมือเจริญภาวนา (ปฏิบัติ) เกิด ความเป็นอิสระ ความสงบเย็น บรมสุข (ปวิเวช) หรือทางดำเนินชีวิตอันประเสริฐสืบต่อไป

ศาสตราจารย์นายแพทย์ประเวศ วะสี